

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Béke kísérletek.

A politikában most egyetlen eszme uralja a helyzetet, t. i. lesz-e béke vagy nem s ha lesz, milyen fog lenni? A békétárgyalások folynak a pártok között, de a tanácskozások titkosak s így csupán a kiszivárgó hírekből alkotják meg a lapok napi jelentéseiket s egészen bizonyosan tudni, hogy mik történnek a falak között — nem lehet. Eddig még csak az ellenzéki pártok állították fel követeléseiket, melyeknek teljesítése esetén lemondanak a további obstrukcióról, de természetesen hozzászól ezekhez még a többség is s béke csak azután lehet, ha elfogadja az ellenzéki béke-feltételeket. Az egyesült ellenzék első követelése, hogy a jelenlegi kabinet mondjon le.

Uj kabinet alakulása esetén az ellenzék hajlandó a parlament nyugodt tárgyalását biztosítani ezekkel a feltételekkel:

1. Az ellenzék nem állja útját annak, hogy a kiegyezési ügyekre vonatkozólag hat hónapi provizórium létesüljön. E provizórium lényegére nézve kikötést nem tesz, de feltételezi, illetőleg kívánja a kormánytól, hogy e hat hónapi időt arra használja föl, hogy Ausztriával a vám- és kereskedelmi szövetség az erre vonatkozó törvény rendelkezései szerint létrehozassék. A kormánynak garanciákat kell szerezni arra, hogy Ausztriával a kiegyezést alkotmányos uton, illetőleg a nélkül létesíti, hogy Ausztriában a 14-ik §. alkalmaztassék. Ha ily módon a végleges kiegyezést megalkotni nem sikerül, Magyarország az 1898. I. t.-cikk azon jogi állapotába jut, mely szerint a kiegyezésre vonatkozó ügyek önálló rendelkezéssel rendeztessenek, vagyis az 1898. I. t.-cikknek azon magyarázata lép érvénybe, melyet Apponyi Albert gróf a japáni szerződés tárgyalása alkalmával hangoztatott és Magyarország Ausztriával a kereskedelmi szerződések lejártáig, 1903-ig, a benyújtva lévő kiegyezési javaslatok keretében önálló rendelkezéssel a vám- és a kereskedelmi ügyekre vonatkozólag szerződést köt.

2. A választások tisztaságának megóvása céljából törvényjavaslat nyújtandó be és pedig a legsürgősebb ügyek elintézése után tárgyalásra kitűzendő s még ebben a ciklusban törvénynyé emelendő a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat.

3. Még ebben az országgyűlés ülés-
szakban törvény alkotandó és e tör-

vény hatályba léptetendő a választási cenzus leszállítása és egységesítése tárgyában.

4. Az összeférhetlenségi törvény szigorítandó, illetőleg e törvény rendelkezéseinek szigorú végrehajtása országgyűlési határozattal kimondandó.

A béke feltételek tehát olyanok, hogy tárgyalás alapjául el lehet fogadni, de igen természetesen azok tárgyalás rendén módosulást fognak szenvedni, mert a kormánynak különösen a kiegyezés ügyére és a választási jog kiterjesztésére nagyobb aggályai vannak, hanem miután a jóakarat mindenik félnél megvan, remélhető, hogy az ellentétek ki fognak egyenlítődni s a várva-várt béke létrejön.

O.

Háromszékvármegye közgyűléséből.

(Folytatása és vége.)

Polyán község határozatára jegyzősegédi állás rendszeresítése tárgyában a jegyzői irnok beállítása 100 frt községi költséggel jóváhagyatott. A marhallevél kiadásával az előjáróság által kijelölt egyén bízandó meg.

Sepsi-Szentgyörgy város határozata a létesítendő vízvezeték tárgyában jóváhagyást nyert. Bay István vállalkozónak a város biztosítást nyújt és lekötötte a regále megvált. kötvényeit.

A martonfalvi, alsernátoni, szent-katolnai, futásfalvi, karatnai és altorjai körjegyzői irodák vizsgálati jegyzőkönyvei tudomásul vétettek.

Laborfalva és Szent István községek egyesítési ügyében előterjesztés tétetett a belügyminiszterhez, hogy az egyesítés kimondassék.

A községi számadások vizsgálatához elnökök rendeltettek ki.

Almás, Lemhény és Nyújtód társközségek 1899. évi költségvetése jóváhagyatott; ugyazintén Étfalva község 1898. évi pótköltségvetése.

Sepsi-Martonos határozata az eddigi iskolai vagyonnak községi vagyonná nyilvánítása iránt, jóváhagyatott s a helyesbítés elrendeltetett.

Uzon községnek a kért perelhetési engedély iránti határozata jóváhagyást nyert.

K.-Vásárhely szabályrendelete a bérkocsi-iparról jóváhagyatott és keresk. miniszterhez felterjesztett, hasonlóan K.-Vásárhely város szabályrendelete a hordár-iparról jóváhagyást nyert, míg a fogadó, vendéglő és kávémérési iparról szóló kihirdetés végett visszaadott.

K.-Vásárhely szabályrendeleteit a társas kocsi iparról, a cselédszerző iparról, a zsisbárosokról elfogadta a közgyűlés.

A bereczki, az esztelneki, polyáni, gelencei, nyújtódi, lemhényi, szotyóri, lisznyói, rétyi, köröspataki, zaláni, gidófalvi, besenyői, léczfalvi dálnoki, ozsdolai kgyezői iroda vizsgálati jegyzőkönyvek tudomásul vétettek.

Petőfalva község határozata faosztás ügyében az ez elleni felebbezés elvetésével jóváhagyatott, jövőre nyílt árverés rendeltetett el. Sepsi-Szentgyörgy város tanácsa vizsgálati jegyzőkönyvét tudomásul vették, ugyazintén a kézdi járási szolgabírói iroda, K.-Vásárhely város tanácsa, a sepsi járási szolgabírói iroda, a kis-borosnyói kgyezői iroda vizsgálati

jegyzőkönyveit is. Szászfalva község határozata Kecsége nevű erdő kikiáltási árának leszállítása iránt jóváhagyást nyert.

* * *

A magánfelek ügyei közül felemlítjük, hogy: Zoltáni Sándor hiv. szolgának 15 forint segély engedélyeztetett.

Nagy Lajos, menházi gondnoknak fizetés fel-emelési kérése ellenében 30 frt segélyezés.

Szászvárosi József zoltáni illetőségű, müncheni szobrászati növendék segélyezési kérésére, részére 200 forint segélyt engedélyezett a közgyűlés az ipar tanalapból.

* * *

A tárgysorozat letárgyalása után Potsa József főispán a közgyűlést bezárta; előbb kifejezést adva azon hódolatnak, mely a bizottság minden tagját áthatja felséges urunk, királyunk iránt, a kitől a válságos időkben is boldogulását és előhaladásának biztosítását várja és reményli nemzetünk. A közgyűlés hódolatának jegyzőkönyvi kifejezését határozta el. Végül az elnök boldog új évet kívánt a bizottság tagjainak és családjaiknak, megköszönve az év folyamán, a tárgyalásoknál tanúsított higgadt magatartását és támogatást.

Az éljenzéssel fogadott bezáró beszéd után Szentiványi Miklós, vármegyei főjegyző köszönte meg a bizottsági tagok részéről a kifejezésre jutott jókívánságokat és viszont ezek részéről kívánt boldog új évet elnök főispánnak és nagyrabecsült családjának.

A közgyűlés után a bizottsági tagok egyik része a gyakorlat szerint, a főispán által adott ebédén vett részt, a hol számos felköszöntést mondtak ugy a házigazdára, valamint a megjelentekre.

Titkári jelentés.

A háromszéki Erzsébet árvaleány nevelő intézet egy éve.

Irta: Dobay János.

A múlt évről egy igen érdekes eseményt jelezhetek, mely intézetünk belső életére igen üdvös befolyással leend. Ugyanis végleg befejeztetett az árvaház helyiségének kibővítése, valamint a lépcsőház lebontása és átalakítása. Az építés összesen 11.000 frtot vett igénybe, melyből 8075 frtot az államkincstár és a többi a mi nemes elnök-báronők és istenben boldogult Irén nővére fedezték közösen, újabb bizonyosságot szolgáltatván azon bőkezű áldozatkészségről, melylyel ugy elnök-báronő, mint nővére intézetünk iránt minden időben viseltettek. Elismeréssel kell itt megemlítenem azt is, hogy az összes építkezéseket Dézsi Bálint ur teljesítette, mint általános vállalkozó és nem mérlegelve az anyagi hasznokat, egy minden tekintetben megfelelő modern épületet emelt. Önzetlensége és ügybuzgósága igazán méltó arra, hogy a tkts. közgyűlés elismerést mondjon neki. Az építkezésre egy — elnök-báronő által felkért bizottság ügyelt fel, melynek tagjai voltak: Baló László elnökle alatt Erdélyi Károly, Kovács János, Benkő Gyula, Benkő Lajos, Nagy Károly, Martzi Ferencz és Dobay János. — Az új épületben 3 szoba elnök-báronő lakásául szolgál, egy szobában a képtár és egy szobában kápolna van elhelyezve, hol az árvák vallásos érületének emelése végett naponkint istentisztelet tartatik. Elnök-báronő szerencsés volt Erős Gyárfás nyug. r. kath. plebánost igen csekély természetben való kiszolgáltatásért, t. i. élelmezésért megnyerni, hogy naponkint a kápolnában egyházi szol-

gálatot teljesítsen a ezenfelül az árvák vallás-erkölcsi nevelését hasznos oktatások által elősegítse. Elnök-bárónó ezen intézkedése meglehet, hogy feltűnt némelyeknek, de mindenkinek megnyugtatósára kijelenthetjük, hogy a naponkénti r. kath. templomi szolgálat az intézet felekezeti jellegére nézve éppen semmi befolyással nincs, mivel ugyanezen kápolnában adandó alkalommal ev. ref. ritus szerint is tartatnak istentiszteletek. De másfelől egy intézetben, hol az összes tanterők protestánsok, már ezen körülmény által is igazolva van, hogy itt az emberszeretet munkája nincs felekezethez kötve. Aztán a végén is, a 19-ik század utolsó, vagy ha úgy tetszik, utolsóelőtti évében a vallásfelekezeti különbségek nem jöhetnek tekintetbe egy olyan emberbaráti intézménynél, mely nem vallásuk, hanem nyomoruk után itéli és segíti meg az embereket. A kápolnára vonatkozólag még meg kell azt is említenem, hogy a templomi czikkeket, papi ruhákat, miséhez szükséges kellékeket a közdívásárhelyi oltár-egylettől kaptuk 252 frt 75 krt értékben, nemkülönben a budapesti Réta és Benedek céz szatén 75 frt értékű templomi czikkeket adományozott.

A képtár magában foglalja mindazon nagybecsű olajban festett képeket, melyek elnök-bárónó méltósága évek hosszú során festett s ezen kívül igen értékes fényképek, gipsz ötványok s egyéb apróságok vannak ott elhelyezve, melyek egy képtár keretébe beillenek, — vannak ott a való izéssel beállítva, úgy, hogy az egész helyiség legdíszesebb pontja intézetünknek.

Az új építkezés nemcsak a déli új szárny felépítésére terjedt ki, hanem a régi épületben lebontatott a lépcsőház is. máltal intézetünk az emeleten egy kényelmes nagy moszó szobát, a földszinten pedig 2 szobát nyert, melyek most a régi irodával együtt az igazgató lakását képezik.

Általában a múlt év folyamán befejezett építkezések által intézetünk jelentősen átalakult, tágasabb, lakályosabb lett s a felemelteteken kívül még igen sok apróbb és igen czél szerű javítás és ujtás is eszközöltetett, úgy, hogy most már az egész helyiség a modern lakályosság és higiénia követelményeinek teljes mértékben megfelel.

Az építkezésekről beszélve, helyénvalónak találok itt azt is megemlíteni, hogy intézetünk helyiségének kibővítése még az által nem ért véget, mert f. évben az intézet meléképülete fog kibővíteni, mely czélra a nagyméltósága m. kir. földművelési miniszter ur volt kegyes 3844 frt 94 krt kiutalványozni. Ezen épület kiépítése által intézetünk gazdasági szakosztálya igen czél szerűen lesz elhelyezve.

Ezekben a múlt év folyamán intézetünk életére vonatkozó nagyfotossága eseményekről beszámolván, áttérek a nem kevésbé fontos részletekre és pedig első sorban a leghálásabb szívvel kell megemlékeznem azon államsegélyekről, melyeket a különböző miniszterektől nyerünk.

1. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur, miként minden esztendőben, úgy a múlt évben is megadta a rendes 2000 frt államsegélyt s ezen kívül az imént említett építkezésre a múlt évben 4000 frtot utalványozott ki, tehát ezen miniszteri tárczától az az előtti évben kapott 4075 frttal együtt építésre összesen 8075 frtot nyerünk. Ugyancsak a vallás közokt. miniszter ur a Röck Szilárd-féle alapítvány kamataiból 300 frt rendkívüli segélyt engedélyezett. E szerint a múlt évben ezen miniszteriumtól összesen 6300 frt segélyben részesültünk.

2. A kereskedelmi miniszter ur az intézeti ipariskola költségeinek részbeni fedezésére adott 600 frtot.

3. A földművelési miniszter ur a gazdasági szakosztály részére segélyben engedélyezett 720 frtot. (Vége köv.)

Elnöki megnyitó.

Elmondotta a kézdijárási tanítóktól 1899. január hó 5-én Kézdi-Vásárhelyen tartott gyűlésen Kiss Jenő tan. j. köri elnök.

Mélyen tisztelt Kartársak!

Ugy érzem, úgy sejtem, hogy talán időszerűnek találnák a mélyen tisztelt Kartársak azt, hogy e ciklus alatt végzett munkásságaink eredményével beszámoljak. — Mégis engedjenek meg, — ha

én ezt nem teszem; nem teszem pedig azért, mert rövidre szánt megnyitóm keretében a részletekre, a melyek a főbb tényeinket hivatva vannak megvilágítani, nem terjeszkedhetem ki. — Ott van a jegyzőkönyv, ha valaki a kartársak közül a múltban végzett munkásságainkat tanulmányozni óhajtja — azt abban megteheti. A kik pedig annyira érdeklődtek tan. köri hivatásunk iránt, hogy azt a múltban ssivőkön nem viselték, azokra nézve, meg vagyok győződve, hogy egy visszapillantással is csak főléseges munkát végeznek.

Annyit jelezhetek, hogy a központ által kitűzött munkálatokat, s körünk vitateteit mindig feldolgoztuk, sőt örömmel jelentettem azt is, hogy ujabban a fiatal kartársak, diésértékek legyen mondva, fokozott buzgósággal vesznek részt a munkában és sikerrel állják meg helyeiket.

Részemről azonban köri összefüggéseink folyamánaképpen fontosabbnak találok annak a vizsgálását, hogy vajjon e ciklus alatt járásköri életünkben jegeztedek-e ki olyan ismeretek, tapasztalatok, hogy úgy mondjam, a tanítóságra nézve életelvek, a melyek már a gyakorlati életben a népoktatás előnyére sikerrel átláthatattak.

Vagy vannak-e és melyek azon irányelvek, melyeknek követésével a népoktatás terén az eddigénél nagyobb sikereket leszünk képesek felmutatni. — Szükségesebbnek találok annak a megfigyelését, hogy vajjon az összefüggés tudatában fejlődött-e a kölcsönös kartársi szeretet, s ha igen, ennek a hatása alatt megtaláltuk-e azon erkölcsi rugókat; azt az utat, a melyen ma eme többé-kövésbé korumpált társadalmi viszonyok közt a népnevelés nagy munkájában biztossan előre haladhatunk. Vagy a tanítói közszellem kialakulásában ez idő alatt minő erkölcsi és gyakorlatilag életképes motívumok vertek gyökereit; tanítói közszellemünk kialakulását minő irányban, minő szellemben igényli a mai néptársadalmi élet.

Annyi bizonyos, hogy lehet egy nép szegény, neveletlen, nevelétlenségében vad, számalomra méltó, azért még mindig van jövője, — felemelkedhetik arra a magaslatra, melyre erőnevei képesítik, de midőn egy nép erkölcsi, hazafias erőnevei, faj szeretete, a mit első sorban nekünk kötelességünk megfigyelni — meg van ingatva, életelvi nem nyugosznak egészséges alapokon, akkor — mikor a lét harcában természetes érdeket, a melyek rendes körülmények közt láncszemszerűleg kapcsolják egyik embert a másikhoz, s a társadalmi életnek alakot, tartalmat adnak, midőn ezen érdekek, a mint nappainkban tapasztaljuk, nem kapcsol, hanem válaszfalat képeznek ember és ember között: akkor bátran állíthatjuk, hogy végzetes jellegű beteges tünetekről van szó, mely körülmények, ha az illető néptanítóit vállalt-vállhoz vetve, szilárd sorompóban védelmi állásban nem találják: az a nép anyagi és erkölcsi súlyedése biztosan bekövetkezik.

(Folytatása következik.)

Az „Erzsébet“ árvaház közgyűlése.

Kézdi-Vásárhely, 1899. jan. 9-én.

A Kézdi-Vásárhelyen lévő s kicsiny megyénk nagy áldozatkészségét, emberszeretetét hirdető háromszékvármegyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet tegnap — é. hó. 8-ikán tartotta meg, az árvaház irodájában, rendes évi közgyűlést.

Az intézet alapító és fentartó egyesület — a közbejött s elháríthatatlan akadályok miatt — csak most jöhetvén először össze ama borzasztó tragédia után, melynek színhelye Genf, áldozata pedig a mi jó királynénk volt, a gyűlés első főloráját Erzsébet királyné áldott emlékének szentelte.

Az intézet alapító elnöke zágoni br. Szentkereszty Stephánie ragyogó szónoki tehetségének minden erejét ama őszintén érzett, szép szavakba öntötte, melyekkel megemlékezett a nemzetünket porbasújtó gyászról s a jó királyné nemes életének lelket felmagasztaló mozzanatairól. A köznyezőség megható s állva végig hallgatott beszéd után a közgyűlés egyhangulag hozott határozattal kimondta, hogy az intézet legfőbb védnökének emléket jegyzőkönyvileg megörökítvén, halála fölötti mély fájdalomnak és hódoló részvételnek jegyzőkönyvileg ad kifejezést, — hogy az intézet egy évi gyászt ölt, — hogy a jó királyné halálának minden évfor-

dulóján gyász istentisztelet mondat s hogy az intézet tanító-testülete minden év Erzsébet napján rendezzen iskolai ünnepet s így elevenítse és tartsa fenn nagy királynénk emlékét.

A megható aktus után a közgyűlés — mint ide tartozó dolgot — hálás köszönettel vette tudomásul Háromszékvármegye közönségének ama nemes elhatározását, hogy Erzsébet királyné emlékét intézetünkönél 10,000 frtos alapítvánnyal örökíti meg. Ugyancsak most fejezte ki a közgyűlés a megye népszerű főispánjával, hatolykai Pótsa József ur ó nagyméltóságával és Séra Tamás árvaszéki elnök urral szemben — mint a kiknek e jótétemény köszönhető — mély elismerését és háláját, kimondván, hogy az intézet örök halála van kötelezve ama nagy jóindulatért és kegyes pártfogásért, melylyel azt minden időben s így most is kitüntették.

Ezután a folyó ügyek kerültek sorba.

Dobay János városi főjegyző s intézeti titkár ur nagy gonddal és szépen megírt titkári jelentését teljes szövegében elfogadta s a benne lévő indítványokat határozattá emelte a közgyűlés. Egyuttal hálás köszönetet mondott a titkár urnak nagy munkájáért, mely az idén kétszer annyi volt, mint az előző években, mivel a jelentés — az intézet igazgatójának betegsége folytán — a belügyi, tanügyi s mindazon dolgokat is, melyek az igazgatói jelentés keretébe tartoznak, magában foglalta.

Kiemeljük belőle azt, hogy az intézetben jelenleg 57 árva van elhelyezve, hogy egy árva egy napi 3-szori ételme 12 krba kerül s hogy az intézet jelenlegi törzs vagyona 48012 frt 24 kr. Ekkora összeggő nő az a mustármag, melyet ezelőtt 27 évvel br. Szentkereszty Stephánie és az áldozatkész emberbarátok a humanizmus oltárára helyeztek. Az intézet s a vele kapcsolatos államilag segélyezett nőipariskola 1898/99. tanévi költségvetésének jóváhagyása után a számvizsgáló bizottság jelentését hallgatta meg a közgyűlés. A bizottság jelentése alapján, pénztáros Fejér Antal ur a számadások terhe alól — a szokott fenhagyással — felmentetett. A közgyűlés megragadta az alkalmat most arra, hogy pénztáros urral szemben — ki az intézet vagyona 27 éven keresztül minden díj nélkül, lelkiismeretes hűséggel és páratlan lelkesedéssel kezel — kifejezze osztatlan elismerését, mély háláját s köszönetét.

A szerénységben kimagasló pénztáros meghatóan mondott köszönetet a megemlékezésért. Adjon Isten sok ilyen derék, önzetlen munkást társadalmunknak!

Az építés befejezéséről, valamint az év folyamán nyert állami, megyei és magán segélyekről szóló jelentések előterjesztése után, az új alapítók kimutatásából, jóleső örömmel tapasztalta a közgyűlés, hogy az intézet iránti érdeklődés és jóindulat, mely eddig is legerősebb támasza volt létének, most is megvan a város és vidékének jószívű embereiben.

Új alapítványt tettek: Br Szentkereszty Stephánie és Iréne, az építési költségek fedezésére adományoztak 2725 forintot. K. Csizsár József és neje Kovács Emília 1000, Szabó József eszmadia mester Gál Róza nevére 100, Szöcs Ferencz 200, Kósa Mari tanítónő 25 frtos alapítvánnyal örökítették meg nevüket.

A közgyűlés a nemes adakozóknak jegyzőkönyvi köszönettel és hálával adózott.

A többi folyó ügy elintézése után elnök br. Szentkereszty Stephánie meleg szavakban üdvözölte a gyűlésen jelenlevő Erdélyi Károly, polg. isk. igazgató urat, abból az alkalomból, hogy nem régen ülte meg tanügy téren működésének 25 éves jubileumát. A közszertetben s mindenütt nagy becsülésben álló igazgató ur, ki nemcsak a tanügy terén, hanem a közügyek s különösen a human ügyek mezején is elévülhetetlen érdemeket szerzett magának, megköszönte bárónőnek a szíves megemlékezést s ezzel az árvaház gyűlése véget is ért s megkezdődött a kézdí-vásárhelyi „Stephánie“ menedékház közgyűlése. A menedékház elmúlt évi életében előfordult nevezetesebb mozzanatokról a titkári jelentés számolt be, melyet a tőle már megszokott esinos modorban Dobay János ur olvasott fel. A jelentés tudomásul vétele után a költségvetés hagyatott jóvá s letárgyaltattak a többi folyó ügyek is. A „Stephánie“ menedékház közgyűlésének bezárása után a gyűléseken jelenvolt tagok az intézet kápolnájába gyűltek, hogy részt vegyenek az intézet egyik legnagyobb jöltevéjének, báró

Szentkereszt Iréne arcképének leleplezési ünnepélyén. Az ünnepet Erős Gáspár nyugalmazott plébános ur imája nyitotta meg s az intézet igazgatójának, Nagy Károlynak szép és magas szárnyalású emlékbeszéde zárta be.

M. F.

Mükedvelő előadás.*)

A zabolai tanuló ifjuság 1898. december 27-én színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett. A közönség óhajának kívánt eleget tenni, midőn a mulatságot megelőzőleg Szigligetinek egy felvonásos drámáját „Annát” adta elő. A czimszerep Paulaynének volt írva, a mi eléggé megmagyarázza a darab előadásának nehézségét. Sokfelől is özönlött az előadás sikeréről a nem épen biztató jóslat; és mégis mi történt? A szereplők egy oly kitűnő előadást mutattak be a közönségnek, melyet mükedvelőktől nem, vagy csak nagyon ritkán látunk.

A látszat után elítélt, gyermekétől elszakított s az élet viszontagságait átélte Annát Földes Ida oly hatással játszta meg, mely méltó az elismerésre. A hatás tetőpontját akkor érte el, mikor leányának, hová mint gazdasszony szegődött — s a ki meghaltak vélte anyját — látva, hogy ugyanazon sors érheti gyermekes könnyelműsége által, fölfedi, hogy ő a meghaltak volt anyja; de ennek a sikernek méltó részese volt Atzél Ida k., ki a gyermek szerepében tündökölt. Nem egy bűvös szempárból esalt ki könnyeket ez a pártatlan hatású jelenet.

Hanem a többi szereplők — Bodó Katinka, Imreh Erzsike, Balogh Albert és János — is kitettek magukért.

Bodó Katinka oly csinos, talpraesett szobaciczus volt, hogy a férj közönyösségét feleségével szemben, ha ennek a darab végén magyarázatát nem adná, ebből az egy tényből minden erőltettség és visszatetszés nélkül megfelfejthetők. Nincs is abban semmi különös, ha ily szobaciczusok mellett a feleségek gyakran részesülnek mellőzésben.

Imreh Erzsike a nagynéni szerepét igazi bravúrral játszta. Balogh Albert a hideg, számító férj, Balogh János a léha udvarló szerepében értek el hatást.

Ez az, a mit az előadásról mondhatok; ha hozzá veszem, hogy a mulatságon a község és közel eső helyek intelligenciái vettek részt, azt hiszem az erkölcsi sikerről is beszámoltam.

Fájdalom az anyagi sikerről nem szólhatok oly kedvezően; mert a bevétel a kiadást alig mulja felül — s így a tanuló ifjuság dícséretet érdemlő, buzgalma a jótékony cél érdekében jutalmazatlanul maradt. E helyen köszönetet mondok Jénaki János, ki 1 frtot és Oprea Lázár uraknak, ki 50 krt fizetett felül.

A mulatságon pezsgő jókedv uralkodott. Mindenki igyekezett tullicizálni a másikat. Meg is volt eredménye, mert a közönség csak a késő reggeli órákban oszlott szét. Nem egy ajakról hallottuk ezt a megjegyzést: „soha nem volt Zabolán ily szép mulatság.” Egy jelen volt.

CSARNOK

Jámor Están egyházi levele a szerkesztőhöz.

— 144 —

Téns Szerkesztő Ur!

A napokban Kiesid Káruj ecsém uram asztot kérdezte tőlem az kocsmába, hogy miféle állót legyen az ex lex, melyről annyét irnak az ujságla-pok. Minek utánna az én ecsém egy kicsit szomár ember, de másfelől nagy papucs vitéz es, az feleletet ezen két rendbéli fogyatékoság szerint tettem meg. Azét illendő komojásgal így szóllottam hezza: Hát bizony kedves Káruj ecsém az ex lex nem es annyéra állot, mint állapot. Ha pédának okáét te szombaton este az feleséged hire s tudta s beleegyezése nélkül kijösz az koresomába s regvelig iszol, te akkoron ex lex vagyis törvényen kívüli állapotban vagy és pedig nem azét, mivelhogy részeg lész, mint az bunda, hanem azét, met a feleséged nem adta meg neked a felhatalmazást arra nézvést, hogy kimaradgy és pénzt köles. Az magyar gubernium oszjan forma házasságban él az

országos gyülekezettel, miképen te vagy az hütös társodval, még az étyit es számbaveszi s az utolsó krajezárról es megszámlalttya, met így poroncsolja esztet az alkotmány. Minek utánna az mult esztendő csupa veszekedésvel töt el s országos gyülekezet nem adott felhatalmazást az bevételre és kiadásra, elkövetkezett az ex lex.

A falusi tanyittó ur, ki jelen vala az én okos magyarázatomnál, közbeszóllott s aszondá, hogy az ex lex, mivelhogy ezen két szóba két x betű vagyon egy két ismeretlenvel bíró egyenlet, mejet csak az legokosabb emberek tudnak megfejteni. Esztet az magyarázatot persze én sem értettem meg, de mivelhogy egy bessó embernek mindent kell érteni, ojan formán csavarintottam egyet az fejemvel, mintha érteném, hanem hát az ország sorsán nem sokat változtat, valamiképen az sem, mit most az országos gyülekezettelben cselekesznek. Ott most vigon foly a tollufosztás. Minden nap vagyon vaj négy szovazás oszjan szavak felett, miket még Kárbahágóban sem szoktak kutyába se venni. S ezét fizesse az főd népe az drága uri fizecséget nekik!! Ha az ember egy instánziára 10 uj krajezárral kevesebb stempelt teszen, ezét az álladolum asztot kévángya, hogy az ember háromszorosan fizesse meg, mit a stempliből lehuzott, met az ország nem károsodhatik, de ha egy nihány veres tollas hazafi mián ötödfél száz ember károsittya meg az állodalmat — ez mán hazafiság. Hát igazság ez?! Hanem az se lesz mindétig így, met lesz jó üdös s lágy kenyér s lesz békesség es s mihelyt a béke kitör, a kormánypárt es visszaadja, mit az ellenzék vétett.

Olvastam az ujságla-pokban, hogy azt a híres pécsi boresizáló májisztert jó módval megbüntették. Kapott egy hónapi áristomot es ezen fejül még 300 uj forint pénzbüntetést. Ugy kell neki s bort a jó Istenen kívül senki sem merészejjen cselekedni, met az dutyiba kerül. Ennek öröme kántor komám mán csakugyan ihatunk egy cseppet.

Kárbahágó, 1898. január 13.

Maradtam
tiszteltetvel és becsületvel
Jámor Están,
egyházi és harangkezelő

Irodalom.

— **Előttünk fekszik** a Szalai-Baróti-féle „Magyar Nemzet Történet”-ének a 86—87-ik (ket-tős) füzeté s ezzel a nagy milleniumi emlékmű teljesen be is van fejezve. Átdolgozó szerző s a kiadók derekasan váltották be ígértüket s hazai irodalmunk a „Magyar Nemzet Történet” négy vas-kos kötetével, egy oly munkával gyarapodott, melyet — akár beltartalmát, akár külliallítását tekint-jük — egvik legelső hely illeti meg. — A jelen kettős befejező füzetet illetve, ez csak úgy duzzad a szebbnél-szebb műmellékletektől. Azonfelül három levélnek a hasonmása van mellékelve. A mű-mellékletek ezek: Eszterházy Imre esztergomi ér-sek. Szavoyai Jenő herezeg. Mária Terézia levele vejéhez. II. Rákóczy levele Bersényi Miklós gróf-hoz. Martinovics levele Laczkovichhoz. I. Ferenc József, Magyarország királya. I. Ferenc József ki-rály és Erzsébet királyné koronázása. Az 1865-iki országgyűlés megnyitása. A szövetségképek ezek: Andrásy Gyula gróf arcképe és aláírása. A második felelős magyar miniszterium. Magyaror-szág emlékére vert érem. I. Ferenc József király aláírása. Kazinczy Ferencz itjukori arcképe. Kisfaludy Károly. Vörösmarthy Mihály. Arany János. A kismartoni Eszterházy kastély. Az esztergomi bazi-lika. Busuló juhász. Tengeri tájkép. Liszt Ferencz. Erkel Ferencz. Most, hogy a Szalai-Baróti Magyar Nemzet Történet négy kötetben már megjelent és részletfizetéssel is könnyen hozzáférhető, szerezzé be azt minden magyar ember. Megjelent Lampel R. (Wodjány F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvke-reskedésében. Budapest, Andrásy ut 21.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Pol-lák Mihályt a nagyajtai jbirósághoz aljegyzővé, — a közoktatásügyi miniszter Ehenné Keményffy Katinka okleveles tanitónőt a kibédi állami elemi népiskolaokleveles tanitónővé nevezte ki.

— **Időjárásunk** ismét rendkívül enyhére vált. Szombaton már a hőmérő higany a fagyponthoz felé

emelkedett s egész napon nagy olvadás volt. Általában kezd megvalósulni az a jóslat, hogy az idei tél rendkívül enyhe leend, mert eddig még nem volt összesen 10 nap, midőn nappal a hőmérséklet a fagyponthoz állott volna.

— **Koresolya sport.** Vidám élet folyik mostanság az egyleti jégpályán. Naponként egy pár száz ember fordul meg rajta. Hetenkint kétszer a pálya ki van világítva, s ilyenkor is telve szokott lenni a jég háta. Most a koresolyázó társaság január 28-án rendezendő fényes álarczos báljára készül, mely bizonyára az ideifarsang legérdekesebb eseménye leend.

— **Szinészet.** A nyitrai szintársulat — közbe-jött akadályok miatt — előadásait vasárnap nem kezdheti meg, hanem valószínűleg f. hó 19-én esütörtökön „A két Kohn”-nal fogja megkezdeni.

— **Esküvő.** Lakatos Kálmán kézdi-vásárhelyi adókönyvelő f. hó 8-án vezette oltárhoz Csik-Karéz-falván Lakatos Etelka kisasszonyt. A násznagyi tisztet Székely János szászhegyi igazgató tanító és Bence József kézdivásárhelyi birtokos teljesítették. Az új pár az anyakönyvi hivatalból a csik-karézfalvi díszes templomba vonult, ahol a szép frigyét egyházilag is megáldották. Az esketési szertartás lefo-lyása után a násznép Rancz János csik-karézfalvi plebános vendégszerető házában gazdag lakomához ült, ahol talpraesett pohárköszöntőkben kívántak szerencsét az új párnak.

— **Halálozás.** Özvegy Török Jánosné született Szöcs Anna, városunk egy tisztességes polgárnője, élete 61-ik, özvegységének 24-ik évében, folyó hó 13-án reggeli 7 órakor hosszas és súlyos szenvedés után meghalt. Béke poraira!

— **Szüli gondatlanság.** Csaknem napi ese-mény számba megy Gyergyóban a szülők gondatlanságából származó gyermek halál, úgy hogy Gyergyó-Szentmiklós vizsgáló birójának majdnem minden héten egy napot a gondatlan szülőknek kell szentelnie. Mult év karácsony ünnepén gyergyó-szászhegyi Kolesár Jánosné két kis gyermekét fel-ügyelet nélkül hagyta a szobában, a közeli szom-szédba távozott, mi alatt 3 éves kis leánykája az ugynevezett gócz aljára felült meledgni, hol ruhája tüzet fogott, s mig anyja haza érkezett, porrá égett és meghalt. A gondatlan anya ellen a vizsgálat megindított.

— **Hirdetmény.** A Kézdi-Vásárhelyt szünidőző tanuló ifjuság alapítványának évi kamatja 50 frt a jelen tanévre az alapító-levél értelmében már ki fog adatni egy kézdi-vásárhelyi illetőségű, szegénysorsu tanulónak nem különbség nélkül, aki szülőváro-sától távol valamely egyetemet, főgymnasiumot, fő-reáliskolát vagy egyéb magasabb foku intézetet, mint rendes tanuló látogat. Akik ezen összeget el-nyerni óhajtják, születési, szegénységi és iskolalá-togatási bizonyítványokkal felszerelt bélyegtelen kérvényüket legkésőbb f. évi február hó 15-ig Bar-tók Károly polgármesterhez, mint a kézdivásárhelyi áll. polg. fiúiskola gondnokságának elnökéhez nyujt-sák be. Kézdi-Vásárhelyt, 1899. január 10. Az áll. polg. fiúiskola gondnoksága.

— **Vakmerő lopás.** Ezelőtt 2 nappal este szürkületkor T. B. kézdivásárhelyi kereskedő kira-katát egy iparostanoncz bezuza s onnan két kor-esolyát magához véve, elszaladt. Hiában vették ül-dőzőbe, a gyors lába tolvajnak sikerült megme-nekülni.

— **Farsangi hírek.** A farsang mult pénteken megkezdődött s igen aktuális dolog most a bálakkal foglalkozni. A bálók sorrendje a következő:

Január 21. Ev. ref. egyház bálja;

Január 28. Koresolyabál (álarczos).

Feb. 4. Menedékház álarczos bálja. Elnök Bar-tók Károly polgármester.

Feb. 11. Kereskedő ifjuság elite bálja, elnök Fejér Antal kereskedő.

Feb. 14. Nőgyelet bálja, elnök Dr. Bánffy Zsig-mondné. E szerint 40 napra 6 bál. Ez azt hisszük, hogy nem éppen kevés. Tehetjük, mert nem kell adót fizetni.

— **Anticalvus** a neve azon elismert, kipróbált szernek, mely hajkihullás, fejkorpa, kopaszodás el-len a legsikeresebben kasználható. Az Anticalvus a haját puhítja, a fejbőrt tisztítja, s a haj minden-nemü bántalmait eltávolítja. Nemcsak férfiaknak és nőknek, hanem gyermekeknek is kitűnően ajánlha-tó. Üvegjét 2 koronáért küld a főszétkül-dési raktár: Kanitz Ödön gyógyszerháza Ba-lassa-Gyarmaton, de kapható minden más gyógy-szertárban is.

*) Tér szűke miatt késett.

Sz. 1. ár. 1899.

Hirdetmény.

Kézdi-Vásárhely város árvaszéke közhírré teszi, hogy néhai Szöcs Andrásné, Szigeti Mária és Szöcs Mária Wéber Jánosné hagyatékához tartozó s a k.-vásárhely-kantai 1021 sz. tjkv.

1. r. sz. 2201 hely. istálló-fából kovácszeri kertmege	15 □-öl.
2. r. sz. 2216 { faház (29) (14) 2 lakrészszel	20 □-öl.
3. r. sz. 2246 kert a temetőbe menő utcában	40 □-öl.
2247 kert a temetőbe menő utcában	80 □-öl.
4. r. sz. 2248 2/b kert a temetőbe menő utcában	25 □-öl.
- felsorolt ingatlanok 1899. Január hó 15 és 16-án d. u. 2 órakor örök áron eladatnak.

Kézdi-Vásárhely város árvaszékének, 1899. évi Január hó 5-én tartott üléséből.

Bartók Károly.
(5 1-1) árvaszéki elnök.

Hegyesi Alajos,
árvaszéki jegyző.

ELADÓ

egy 4 ló erejű Hofher-féle garnitúra, összes felszereléssel együtt, mely egy évig volt használatban, de a legkitűnőbb állapotban van; ha szükséges lóhere fejtőt is adok hozzá. Ugyanott eladó egy 8 lóerejű Robbei garnitúra.

Értekezni lehet Uzonban

Hofher és Schrantz

képviselőjénél

Korbuj Simonnál.

(3. 2-3.)

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelytt

nagy választékban kaphatók a legsolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőny-tartók, tükrök, toleitt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület föld-szintjén van.
(88 78—100)

HAVIRÉSZLET 3 frt.
csak

HAVIRÉSZLET 3 frt.
csak

RÉVAI TESTVÉREK

* IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTARSASÁG *

könyvkereskedése által (Budapest, Váci-utca 1. sz.)

valamint minden könyvkereskedésben kapható

JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEI

A sajtó némely nyilatkozata Jókai Mór összes művei nemzeti díszkiadásáról.

JÓKAI MÓR.

Az őnével kezdjük e lap szövegét mi is, szívünk szerint szólva olvasóinknak róla, ki ez ötven év alatt annyiszor szolgált az ő szívük-höz. Mert nincs művelt ember, aig van irástudó ember az országban, ki Jókainak ne lenne sokszorosan adósa az esztétikai, erkölcsi gyönyörűségeiért, melyeket műveiből átvett, a tanulságokért a melyekkel azokból gyarapodott, a ragyogó leírásokért, melyekkel képezték onnan megtelt, a lelkesedést, mely felvilágosította, a mély hangulatokért, melyek reá áttömöltek, a könyvekért, melyek az ő művész eszközei a lélekbeli falkasztottak, az egészséges kacajfert

mely tisztá humorával megenghitett. Ötven év óta buzog a forrás kiapadhatatlan bőségével annak az isten áldásnak, melyért az antik műveltség külön kultuszt írt elő templomokban: ez a költészet.

De mit köszön Jókainak fél száz éves költői munkásságáért a magyar nemzet. A magyar széppróza az ő fellépésével kezdődik, előtte nincs. Létezik erőteljes retorikai nyelv, mely felveszi az elbeszélő, megírja a drámai formát, — de a hajlékonyságot, színt, zenét, szokásos és a népiesnek a művészivé felfejlesztését, a jellemzettség, eleven életet, Jókaitól kapta. Csodálatos isteni adománya ez a lángszék, mely

életében nagy műveket és életével korszakot alkot.

Jókai nélkül sem a mai irodalom, sem annak szerencsés tovább fejlődése sem közönsége, ennek fogékonysága, színvonala nem képzelhető. Az ő termékeny és termékenyítő szelleme csinált a magyar elbeszélésnek piacot, szoktatta magyar könyvhöz az olvasók száz ezreit: az által, hogy népszerűvé tette az irodalmat is. Az ő nyomán jött, tőle tanult a többi mind a kiírni tud és olvastatik Jókai a tölggy, mely körül fűszöklője, ordokultúrja támadt a szépirodalomnak ugyiszovala magától. Atyámes-terünk, mintaképünk volt Jókai Mór mindannyiunknak az irás művészetében. Tekintetek el a

magyar szépprózát termelői közt attól a kettőtől, a mit ő a fél száz esztendő alatt megírt: választások el őt és hatását tanítványaira a modern magyar szépirodalomtól: mi marad? azok, a kik előtte utatörtek, nem vagyunk halátlanok, prántuk, kik előtte tekintélyek, mesterek voltak, ha kimondjuk, hogy az ő művészetük idegen mintákat követett s Jókai nélkül a magyar széppróza fejlődését is kozmopolita irányt, szárnyakat kapott volna. Jókai a nemzeti géniuszot megilletve ehhez vezette a mai irodalmat.

Budapesti Hírlap 1893. nov. 4.

100 kötetben
diszkötésben 250 forint

2000 lven, erős papíron, nyolczadrét alakban diszkötésben. Kötetenként átlag 20 lvel. Félévenként 10 kötet jelenik meg és küldetik meg egyszerre.

Gyűjtőknek

husz rendelés után egy diszkötés 250 frt értékű tiszteletpénzt, egyes rendelések után készpénzjutalmat fizetünk. Gyűjtőik ingyen adnak.

JÓKAI MÓR összes műveinek nemzeti kiadása

mindenki által beszerezhető

3 frtnyi havi részletfizetés mellett

- A megjelölt 4 sorozat illetve 40 kötet tartalma összesen 1400 nyomtatott lven.
1. Erdély aranykora.	24. Új földesur.	4748. Enyém, tied, övé.	III.
23. Törökvilág Magyarországon III.	25. Milýenek anók	49. „Viradóra.”	
45. Egy magyar nábob I—II.	18. Mire megvénülünk.	50. „Föld felett és víz alatt.”	A véres kenyér.
6. Kárpáthy Zoltán.	13. Mire megvénülünk.	51. kötet: Rab Ráby.	5253. kötet: A jövő század regénye.
7. A jancisárok végnapjai. — Fehér rózsza.	1930. A köztív ember fia I/II.	5455. k.: Az élet komédiái.	56. k.: A Damokoszok.
8. Hétköznapi.	31. Az elátkozott család.	57. k.: Szép Mikhal.	58. k.: Targallyak.
6. A régi jó táblabírák.	3233. Névtelen vér III.	59. k.: Egész az északi polusig.	A ki a szívét a homlokán hordja.
10. Csataképek a magyar szabadságharczól.	24. Felfordult világ Észak honából. A debreczeni lunafikus.	60. k.: Bálványos vár.	61. Megtörtént regék (novell.)
11113. Dekameron III.	35. Szélesend alatt. Az életből elvesve.	62/63. A kik két-szer halnak meg (regény.)	64. k.: Görög tűz (novell.)
14. Árnýképek.	36. A magyar előidőkből. Egy asszony hajszál.	65. Egy hírhedt kalandor a tizenhetedik századból (regény.)	
15. Szegény gazdagok.	37. Novellák 3840. Színművek		
16. Népvilág.	31. „A szerelem bolondjai.”		
17. Politikai divatok.	42. „Fekete gyémántok.”		
18. Szomorú napok	4344. „És mégis mozog a föld.” I/II.		
19. Véres könyv.	4546. „Az arany ember.” III.		
20. Délvirágok. — Ocsánia.			
21. Hangok a vihar után.			
22. Vadon virágai.			
23. Erdélyi épek.			

66. Szabadság a hó alatt vagy a zöld könyv. (Regény.)	85. Nincsen ördög.
67. 68. kötet. Szorotve mind a verpadig. (Regény.)	A Magláy család.
69. Még egy csokrot. (Novellák.)	A ki holtá után áll bosszút.
70. Egy játékos, a ki nyer. (Regény.)	86. A fekete vér.
71. 72. kötet. A lócsi fehér asz-szony.	Lencki fráter.
73. A három márványfej.	87. A két Trenk.
74. 75. A kis királyok.	Trenk Frigyes.
76. kötet. A tenger-szemű hölgy.	88. Sárga rózsza. A Kraó.
77. 78. kötet. A lélekidomár.	A három királyok csillaga.
79. kötet. A gazdag szegények.	89. Magnéta. Tegy jót.
80. kötet. Rákóczy fia.	90. De kár megvénülni.
81/82. Fráter György.	
83. Péter Péter. Asszonyt kísér — Istent kísért.	
84. A cigánybárá. Minden poklok-kon keresztül.	

RÉVAI TESTVÉREK irod. intézet rész-vénytársaság könyvkereskedésétől BUDA-PESTEN, IV, Váci-utca 1. ezennel megrendelem.

Fizetendő Budapestben.

JÓKAI MÓR összes műveinek

NEMZETI KIADÁSÁT

100 kötetben, 2000 lven, 100 vászon diszkötésben 250 frtért
1. Tánvétél félévenként 10—10 köt. 25 frtnyi A nem ki-
vétel. vánt mó-
2. Havi részletfizetésre még pedig: a) Havi 3 frtos részletfizetés mellett, egyelőre az I. sorozat szállítást kérve. b) Havi 4 frtos részletfizetés mellett, egyelőre az I/II. sorozatot kérve. c) Havi 5 frtos részletfizetés mellett, egyelőre az I—III. sorozatot kérve. d) Havi 6 frtos részletfizetés mellett, egyelőre az I—VII sorozatot kérve. huzandók

A további sorozatok 10—10 részletfizetése után.
A részletfizetések be nem tartása esetén sziveskedjék a cég az esedékes összeget postai megbízás után a postaköltség hozzászámítása mellett behajtani. A posta megbízás be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes mű vételára esedékessé válik.
Aláírás és pontos cím: